

GORZÓW

#StadJestem



www.gorzow.pl

1. Dworzec Główny
Main Railway Station
Der Hauptbahnhof
2. Park Wolności
The Park of Freedom
Freiheitspark
3. Przystań Sportów Wodnych
Water Sports Harbor
Wassersporthafen
4. Park Wiosny Ludów
The Spring of Nations Park
Frühlingspark der Völker
5. Bulwar Zachodni
Western Boulevard
Westboulevard
6. Bulwar Wschodni
Eastern Boulevard
Ostboulevard
7. Park Siemiradzkiego
Henryk Siemiradzki Park
Henryk-Siemiradzki-Park
8. Trasa spacerowa wzdłuż Warty
Route along the Warta River
Wanderroute der Warthe entlang
9. Dworzec Wschodni
Eastern Railway Station
Ostbahnhof
10. Ogród dendrologiczny Muzeum
Dendrological garden of Museum
Museum des dendrologischen
Gartens





Odkryj Gorzów

Witamy w mieście nad Wartą. Skoro przybyłeś do Gorzowa i spędzasz tu jakiś czas, zachęcamy Cię do odkrycia miasta, do sprawdzenia, w jakich zakątkach najchętniej pojawiają się turyści i jak spędzają wolny czas gorzowianie. Nie jest to typowy przewodnik, wskazujący kierunek, w którym powinieneś pójść. Wierzymy, że Twoja niezawodna intuicja oraz nasze podpowiedzi pozwolą Ci na doświadczenie wielu pozytywnych wrażeń w tym mieście. Gdybyś jednak zgubił się w klimatycznym Gorzowie, zapewniamy, że zyczliwi gorzowianie szybko przyjdą Ci z pomocą w odnalezieniu właściwej drogi.

Podpowiemy, gdzie w Gorzowie są miejsca, które koniecznie trzeba zobaczyć, gdzie są ludzie, o których nie da się zapomnieć, gdzie są atrakcje, których nie można ominąć.

Discover Gorzów

Welcome to the city on the Warta river. Since you have come to Gorzów and you will spend some time here, we encourage you to discover the city, to check in which corners tourists appear most often and how inhabitants of Gorzów spend their free time. This is not a typical guide that indicates the direction in which you should go. We believe that your reliable intuition and our tips will allow you to experience many positive impressions in this city. If, however, you get lost in the climatic Gorzów, we assure you that friendly citizens of Gorzów will quickly come to your aid in finding the right path.

We'll tell you where in Gorzów there are places that you must see, where there are people you can't forget, where there are attractions that you can't miss.

Entdecke Gorzów

Herzlich willkommen in der Stadt an der Warthe. Wenn Sie schon in Gorzów angekommen sind, und hier einige Zeit verbringen werden, wir laden Sie herzlich dazu ein, die Stadt zu erkunden, zu prüfen, wo Touristen am liebsten hin gehen, und wie die Inhaber der Stadt ihre freie Zeit verbringen. Dies ist kein typischer Stadtführer, der Ihnen die Richtung angibt, in welche Sie gehen sollen. Wir glauben, dass Ihre unfehlbare Intuition und unsere Hinweise Ihnen viele gute Erfahrungen in der Stadt ermöglichen. Falls Sie sich aber im atmosphärevollen Gorzów verlaufen, sind wir sicher, dass herzlich nette Einheimische Ihnen schnell den richtigen Weg zu finden helfen.

Unser erster Hinweis lautet: Es gibt in Gorzów Orte, die pflichtig zu besuchen sind, Leute, die nicht zu vergessen sind, und Sehenswürdigkeiten, die nicht zu verpassen sind.

LEGENDA / MAP KEY / KARTENLEGENDE

1	Trasa spacerowa – Szlak Dolnej Kłodawki Kłodawka River route Wanderweg entlang des Flusses Kłodawka	Katedra Cathedral Marienkirche	Dzwon Pokoju The Bell of Peace Der Friedenglocke
"Kwadrat" "The Square" "Viereckplatz"	Pomnik Edwarda Jancarza A monument to Edward Jancarz Denkmal von Edward Jancarz	Fontanna Pauckscha Paucksch Fountain Paucksch-Brunnen	Dominanta The Dominant Dominant
Studnia Czarownic The Witch's Well Hexebrunnen	Altana widokowa w parku Siemiradzkiego Viewing platform of Siemiradzki Park Sichtlaube im Henryk-Siemiradzki-Park	Biały Kościółek "The White Church" "Weiße kleine Kirche"	Spichlerz The Granary Getreidespeicher
Pomnik Szymona Giętego A monument to tramp Szymon Gięty Denkmal des Clochards Szymon Gięty	Mural nosorożca Rhinoceros Mural Wandmalerei von Nashorn	Skwer malarzy Painter's square Malerplatz	Amfiteatr The Gorzów Amphitheater Amphitheater
Kościół pw. Chrystusa Króla Christ the King Church Kirche dem König Christus gewidmet	Filharmonia Gorzowska The Gorzów Philharmonic Die Philharmonie in Gorzów	Willa Schroedera Schroeder's Villa Villa von Schroeder	Mury Obronne The Defence Walls Verteidigungsmauern
Mural kasety magnetofonowej Cassette tape mural Wandmalerei von Tapekassette	Teatr im. Juliusza Osterwy The Juliusz Osterwa Theatre Theater Namens Juliusz Osterwa	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Zbigniew Herbert Provincial and Municipal Public Library Zbigniew Herbert-Wojewodschafts- und Stadtbibliothek	
Altana widokowa na Kozaczej Górze Viewing platform of Kozacza Góra (Cossack Hill) Sichtlaube von Kozacza Góra (Kosakberg)	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Zbigniew Herbert Provincial and Municipal Public Library Zbigniew Herbert-Wojewodschafts- und Stadtbibliothek	Pomnik Janusza Gorzowskiego A sculpture by Janusz Gorzowski Skulptur von Janusz Gorzowski	Pomnik Zacharka A monument to Paweł Zacharek Denkmal des Fährmanns Paweł Zacharek



W poszukiwaniu wyjątkowości

Gorzów to miasto pełne różnorodności. Znajdziesz tu zaskakujące zabytki, niepowtarzalną architekturę i ciekawych ludzi. Niegdyś urokliwy Landsberg liczy sobie ponad 760 lat. Swoich mieszkańców i gości bawi wieloma barwnymi inicjatywami oraz wartościowymi wydarzeniami kulturalnymi. Gorzów odkrywany przez przybyszów naprawdę urzeka. Wszak to specjalista od zadań nieszablonowych – festiwali najbardziej wolnościowych gatunków muzycznych na świecie, takich jak jazz czy muzyka romska; nietypowych miejskich akcentów (pomniki znanych gorzowian, niski punkt widokowy, Schody Donikąd); pionierskich i odważnych działań (Scena Letnia, Alte Kameraden); nietypowych sportów (żużel, boule, wioślarstwo). Wszystko to wyróżnia Gorzów spośród miast o podobnej skali.

1. Gorzowska Orkiestra Dęta OSP Siedlce podczas Dni Gorzowa / Gorzów OSP Siedlce Brass Orchestra during The Gorzów Festival / Gorzower Blaskapelle OSP Siedlce während Tagen von Gorzów
2. Widok na bulwar i mural kasety magnetyfonicowej / Boulevard and cassette tape mural view / Boulevardblick und Sicht auf die Wandmalerei von Kassette
3. Katedra w remoncie. Wieża doczeka się nowej złotej kopuły. Zegar przejdzie całkowitą renowację / Cathedral renovation. The tower will get new golden dome and the clock will be completely restored / Marienkirche in Renovierung. Der Turm erhält eine neue vergoldete Kuppel. Die Uhr wird komplett renoviert



In search of uniqueness

Gorzów is a city full of diversity. You will find surprising monuments, unique architecture and interesting people. The once charming Landsberg is over 760 years old. It amuses its inhabitants and guests with many colourful initiatives and valuable cultural events.

Gorzów discovered by newcomers really captivates. After all, it is a specialist in unconventional tasks – festivals of the most libertarian music genres in the world, such as jazz or Romany music; unusual urban accents (monuments of famous Gorzów residents, low vantage point, Stairs to Nowhere); pioneering and bold actions (Summer Scene, Alte Kameraden); unusual sports (speedway, boules, rowing). All this distinguishes Gorzów from cities of a similar scale.

Auf der Suche nach Einmaligkeit

Gorzów ist eine vielseitige Stadt. Hier finden Sie überraschende historische Denkmäler, einmalige Architektur und interessante Menschen. Die einst malerische Stadt Landsberg hat eine Geschichte von über 760 Jahren. Die Einheimischen und Gäste werden durch bunte Initiativen und wertvolle kulturelle Ereignisse bewegt.

Von Gästen entdeckt, kann Gorzów wirklich entzücken. Die Stadt ist Spezialistin für Sonderaufgaben – Festivals der unabhängigsten Musikstile der Welt, wie Jazz oder Musik der Roma; einmalige städtische Akzente (Denkmäler bekannter Stadtbewohner, ein niedrig gelegener Aussichtspunkt, die Treppe ins Nichts); bahnbrechende und mutige Aktionen (Sommerbühne, Alte Kameraden), ungewöhnliche Sportarten (Speedwayrennen, Boule, Rudern). All dies verhilft Gorzów, unter ähnlicher Städte sich auszuzeichnen.

W murach zapisana historia

Położona w centrum XIII-wieczna katedra to jedna z najciekawszych i – obok średniowiecznych murów miejskich – najstarszych budowli, będąca świadkiem bogatej historii miasta. Szczególnie efektownie wygląda podświetlona nocą. Jasna na zewnątrz, w środku wydaje się być mroczna i tajemnicza. Zmieszany z kadzidłem zapach świec, ruchome cienie na ścianach i odbijające się echem kroki tworzą wyjątkową atmosferę tego miejsca. Całkowitą zmianę nastroju zapewnia próba wspinaczki na wieżę katedry. Na zdyszanych śmiały po pokonaniu prawie dwustu stopni czeka rozległa panorama miasta. Niestety, w 2017 roku wieża katedry spłonęła. Wciąż trwa jej odbudowa, mająca przywrócić dawny blask.



History written in the walls

Located in the centre, the 13th-century cathedral is one of the most interesting and – next to the medieval city walls – oldest buildings, which is witness to the rich history of the city. It looks particularly impressive illuminated at night. Bright on the outside, inside seems to be dark and mysterious. The smell of candles mixed with incense, moving shadows on the walls and echoing footsteps create the unique atmosphere of this place. A complete change of mood is provided by an attempt to climb the cathedral tower. A breath-taking panorama of the city awaits breathless daredevils after climbing almost 200 steps. Unfortunately, in 2017 the cathedral tower burned down in a fire. Its reconstruction is still underway to restore its former splendour.



3



In den Mauern geschriebene Geschichte

Der im Zentrum der Stadt gelegene Dom aus dem 13. Jahrhundert ist eine der interessantesten, und – neben der Stadtmauer – ältesten Bauwerke, die Zeugen der reichen Geschichte der Stadt sind. Der Dom sieht besonders beeindruckend in der Nacht beleuchtet aus. Hell draußen, im Inneren scheint er düster und geheimnisvoll zu sein. Der Geruch der Kerzen, mit Weihrauch gemischt, die beweglichen Schatten an den Wänden und die widerhallenden Fußschritte bestimmen die einmalige Atmosphäre dieses Ortes. Eine vollständige Umkehrung der Atmosphäre sichert ein Versuch des Besteigens des Domturms. Die erschöpften Wagehälse werden nach dem Besteigen der fast 200 Stufen ein breites Panorama der Stadt erwarten. Der Turm ist leider im Jahre 2017 in einem Feuer abgebrannt. Der Wiederaufbau zur Wiederherstellung des einmaligen Glanzes dauert immer noch.

Takie rzeczy tylko w Gorzowie

Gorzów to miasto inne niż wszystkie. Aby poczuć lokalny klimat, warto udać się na Wełniany Rynek i zobaczyć obiekty od lat budzące emocje – m.in. pomnik Śfinstera, nagiego mężczyzny z żelaza. Niedaleko mieści się także Studnia Czarownic, z którą związana jest legenda o ostatniej spalonej w mieście czarownicy. Idąc dalej deptakiem, nie sposób przejść obojętnie obok repliki zabytkowego landsberskiego tramwaju, zwanego przez mieszkańców bimbą. Warto w tym miejscu wspomnieć, że w Gorzowie padł niepobiły dotąd rekord księgi Guinnessa – aż 362 studentów zmieściło się w jednym wagonie tramwaju 105N. Aby próba została zaliczona, podstawiony przez MZK wagonik przejechał kilkadziesiąt metrów, od Domu Towarowego „Kokos” do przystanku pod katedrą.

Such things only in Gorzów

Gorzów is a city other than all. To feel the local atmosphere, it is worth going to the Wełniany Rynek street and seeing objects that have been arousing emotions for years. Among others a statue of Śfinster, a naked man of iron. Nearby is also the Witches' Well, which is associated with the legend of the last witch burned in the city. Going further along the promenade, it is impossible to pass by a replica of the historic Landsberg tram, called "bimba" by residents. It is worth mentioning here that in Gorzów an unprecedented Guinness Book record was broken. As many as 362 students fit in one wagon of the 105N tram. For the attempt to be completed, the wagon passed a few dozen meters away from the "Kokos" Department Store to the stop near the cathedral.



1



Solches passiert nur in Gorzów

Gorzów ist eine Stadt wie keine andere. Um die örtliche Atmosphäre zu fühlen, lohnt es sich zum Wollmarkt (Pl. Wełniany Rynek) zu gehen, um die seit Jahren starke Emotionen erregenden Gebäude zu sehen. Das sind u. a. das Denkmal des Śfinsters (ein Wortspiel mit dem Nachnamen des Stifters der Figur und dem Polnischen Wort für Schwein, świnia), eines nackten Mannes aus Eisen. Unweit findet man auch den Hexenbrunnen (Pl. Studnia Czarownic), mit welchem sich die Legende der letzten in Gorzów gebrannten Hext verbindet. Der Fußgängerzone weiter folgend ist es nicht möglich, neben der alten Kopie einer historischen Straßenbahn aus der Stadt, die von den Einwohnern als Bimba (Regionale Bezeichnung der Straßenbahn im Allgemeinen aus dem Raum Poznań) genannt wird. An dieser Stelle bemerken wir, dass in Gorzów ein bisher nicht gebrochener Guinness-Rekord aufgestellt wurde. 362 Studenten passen in einen Wagen der Straßenbahn des Typs 105N hinein. Damit der Versuch wirklich angerechnet wird, ist die von den städtischen Verkehrsbetriebe zur Verfügung gestellte Straßenbahn eine kurze Strecke gefahren, zwischen dem Warenhaus Kokos bis zur Haltestelle am Dom.

Wykuci w pamięci miasta

Gorzów jest dumny z pomników oddających niezwykłość ludzi niegdyś tu żyjących. Dzięki monumentom pamięć o nich pozostaje żywa, a związane z nimi historie nadają miastu wyjątkowego charakteru. Jesteś fanem sportu? Koniecznie zobacz rzeźbę Edwarda Jancarza, pierwszego na świecie żużlowca uhonorowanego pomnikiem. Zawodnik siedzi na motocyklu i zaprasza do wspólnego zdjęcia, zwłaszcza, że z tyłu ma dodatkowe miejsce dla pasażera. Trochę dalej, w pobliżu Centrum Handlowego „Park 111”, fajerkę toczy niegdyś znany i lubiany przez gorzowian kloszard Szymon Gięty – mistrz ciętego dowcipu.

Za budynkiem znajduje się park, w którym na ławeczce przesiadywała cygańska poetka Papusza, rozsławiona dzięki pięknemu poetyckiemu filmowi Krzysztofa Krauze i Joanny Kos-Krauze. Pomnik Papuszy znajduje się w okolicach biblioteki.

Przy ulicy Grobla, między rondem świętego Jerzego a centrum handlowym Nova Park, od niedawna stoi pomnik upamiętniający Edmunda Migosia, zawodnika Stali w latach 1956–1971, pierwszego gorzowskiego Indywidualnego Mistrza Polski z 1970 roku oraz drużynowego mistrza świata z 1966 roku.

Na placu Starego Rynku, przy białym krzyżu – upamiętniającym opór wobec władz komunistycznych, można zobaczyć pomnik kapelana gorzowskiej „Solidarności” księdza prałata Witolda Andrzejewskiego.

Z kolei na skwerze przy Łazni Miejskiej znajduje się monument pułkownika Witolda Pileckiego. Umieszczono na nim napis „Dobrowolny więzień Auschwitz, uczestnik wojny z bolszewikami, żołnierz walczący z okupacją niemiecką i sowiecką, zamordowany przez komunistów, uznany za jednego z sześciu najodważniejszych ludzi II wojny światowej”.

Jak sam się przekonasz, ciekawych pomników w Gorzowie mamy wiele. Zachęcamy, byś zrobił sobie zdjęcie przy jednym z nich na wspomnienie pobytu w tym szczególnym mieście.



Forged in the memory of the city

Gorzów is proud of the monuments reflecting the extraordinary character of the people who once lived here. Thanks to monuments, the memory of them remains alive, and the stories associated with them give the city a unique character. Are you a sports fan? Be sure to see the sculpture of Edward Jancarz, the world's first speedway winner honoured with the monument. The rider sits on a motorcycle and invites you to a joint photo, especially that there is an additional place for a passenger at the back.

A little further, near the Park 111 Shopping Centre, a stove lid is rolled by the well-known and popular tramp, Szymon Gięty – a master of quick wit.

Behind the building there is a park where Gypsy poet Papusza used to sit on a bench, made famous thanks to the beautiful poetic film by Krzysztof Krauze and Joanna Kos-Krauze. Her monument is located near the library.

On Grobla street, between the St. George roundabout and the Nova Park Shopping Centre, there is recently a monument commemorating Edmund Migoś, a speedway rider of Stal in 1956–1971, the first Gorzów Individual Polish Champion of 1970 and the team world champion of 1966.

On the Old Market Square, next to the white cross – commemorating resistance to the communist authorities, you can see a monument to the chaplain of Gorzów's "Solidarity", prelate priest Witold Andrzejewski.

In turn, in the square at the City Bath is a monument to colonel Witold Pilecki. It has an inscription "Voluntary prisoner of Auschwitz, participant in the war with the Bolsheviks, soldier fighting against the German and Soviet occupation, murdered by communists, considered one of the six bravest people of the 2nd World War."

As you will see, we have many interesting monuments in Gorzów. We encourage you to take a picture with one of them to remember your stay in this special city.



1. Studnia czarownic / The Witches' Well / Hexebrunnen
2. Rzeźba Janusza Gorzowskiego / A sculpture by Janusz Gorzowski / Skulptur von Janusz Gorzowski
3. Pomnik Papuszy, cygańskiej poetki / A monument to Papusza, a Gypsy poet / Denkmal von Papusza, einer Zigeunerdichterin
4. Pomnik prałata Witolda Andrzejewskiego / A monument to prelate Witold Andrzejewski / Denkmal für den Prälaten Witold Andrzejewski
5. Pomnik Edwarda Jancarza, legendy gorzowskiego żużla / A monument to Edward Jancarz, the legend of Gorzów speedway / Denkmal von Edward Jancarz, der Speedway-Legende aus Gorzów
6. Pomnik kloszarda Szymona Giętego / A monument to tramp Szymon Gięty / Denkmal des Clochards Szymon Gięty

In der Stadtgeschichte gemeißelt

Gorzów ist auf die Denkmäler, die die Einmaligkeit ehemals hier lebenden Menschen wiedergeben. Durch die Denkmäler bleibt die Erinnerung an sie lebendig, und die mit denen verbundenen Geschichten verleihen der Stadt einen einmaligen Charakter. Sind Sie Sportfan? Sie müssen also die Plastik von Edward Jancarz besuchen, der als erster Speedwayfahrer der Welt ein Denkmal bekommen hat. Der Sportler sitzt auf seinem Motorrad und lädt zum gemeinsamen Bild ein – dazu hat er einen zusätzlichen Sitz für einen Mitfahrer bereit.

Etwas weiter, in der Nähe des Einkaufszentrums Park 111, rollt seinen Reifen ein einst bekannter und unter den Einheimischen populärer Gammel, Szymon Gięty – ein Meister des Witzes.

Hinter dem Gebäude befindet sich ein Park, wo auf einer Bank die Dichterin mit Zigeunerwurzeln, die Papusza (eigentl. Bronisława Wajs), oft gesessen hat, und die durch den wunderschönen und poetischen Film *Papusza* von Krzysztof Krauze und Joanna Kos-Krauze weit bekannt wurde. Ihr Denkmal befindet sich in der Nähe der Bibliothek.

In der Strasse Grobla, zwischen dem Kreisel des St. Georg und dem Einkaufszentrum Nova Park, steht seit einiger Zeit ein Denkmal für den Speedwayfahrer Edmund Migoś, einen Mitglied des Teams Stal Gorzów in den Jahren 1956–1971, der erste individueller Meister Polens aus Gorzów im Jahre 1970 und mit seinem Team Weltmeister im Jahre 1966 wurde.

Auf dem alten Marktplatz, neben dem weißen Kreuz – das an den Widerstand gegen die kommunistischen Machthaber erinnert – kann das Denkmal des Kaplans der Solidarność aus Gorzów besucht werden, des Priesters Witold Andrzejewski.

Es befindet sich wiederum im Platz neben dem Stadtbau ein Denkmal für den Oberst Witold Pilecki. Es steht da der folgende Aufschrift: Freiwilliger Häftling des KZ Auschwitz, Beteiligter am Polnisch-Sowjetischen Krieg, Soldat, der gegen die Deutsche und Russische Besatzung gekämpft hat; von Kommunisten ermordet, zu einem der sechs mutigsten Menschen des II. Weltkriegs gekürt.

Wie Sie selbst sehen werden, haben wir in Gorzów viele interessante Denkmäler. Unser Rat ist, dass Sie sich mit einem von diesen bei Ihrem Aufenthalt in dieser einmaligen Stadt machen.





Duchy dawnych gospodarzy

Warto poświęcić osobny dzień spacerowy na odkrywanie urokliwych zakątków Starego Miasta. Proponujemy przyjrzeć się fontannie ufundowanej przez landsberskiego przedsiębiorcę Hermanna Pauckscha zwanej Marią lub bamberką. Jej figury symbolizują pracowitość dawnych mieszkańców oraz poszczególne branże wiodącego niegdyś przemysłu w mieście. Chłopiec z młotem symbolizuje przemysł maszynowy, dziewczynka z wędką – rybołówstwo, a dziewczynka ze stateczkiem – handel i transport rzeczny.

Ulicę dalej, na fasadzie jednej z kamienic, można znaleźć płaskorzeźbę pelikana trzymającego monetę w dziobie. To nie przypadek, bowiem od 70 lat w budynku mieści się bank. Spacerując nieco dalej ulicami Łokietka i Chrobrego oczom uważnego turysty ukaże się wiele unikalnych ornamentów roślinnych i zwierzęcych na licznych kamienicach secesyjnych.

Najbardziej wartościowymi przykładami eklektyzmu i secesji są piękne wille landsberskich fabrykanów. Dostępna dla zwiedzających jest m.in. willa Maxa Bahra – siedziba Instytutu Biskupa Wilhelma Pluty oraz willa Gustawa Schroedera – siedziba Muzeum Lubuskiego im. Jana Dekerta, do której przylega ogród dendrologiczny ze ścieżką dydaktyczną.

Na nowo zwracając się ku Warcie nie można wyjechać z Gorzowa nie odwiedzając starego Spichlerza – oddziału wspomnianego Muzeum, który oprócz pięknych wnętrz odkrywa przed zwiedzającym historię miasta wraz z makietą XVII-wiecznego Landsberga, twórczość gorzowskich artystów oraz unikalną w skali kraju kolekcję obrazów „Krąg Arsenału 1955–2005”.

Ghosts of former hosts

It is worth devoting a separate walking day to discover the charming corners of the Old Town. We suggest looking at the fountain, called Maria or "bamberka", funded by the Landsberg entrepreneur Hermann Paucksch. Its figures symbolize the diligence of former residents and individual industries, once leading in the city. The boy with a hammer symbolizes the machine industry, the girl with a fishing rod – fishing, while the girl with a ship – trade and river transport.

A street further down, on the facade of one of the tenement houses, you can find a bas-relief of a pelican holding a coin in its beak. This is not a coincidence, because the building has been housing the bank's headquarters for 70 years. Walking a bit further along the streets of Łokietka and Chrobrego, an attentive tourist will see many unique plant and animal ornaments on numerous Art Nouveau tenement houses.

The most valuable examples of eclecticism and Art Nouveau are the beautiful villas of Landsberg manufacturers. Available to visitors is, among others, the Max Bahr's villa – seat of the Institute of Bishop Wilhelm Pluta and the villa of Gustaw Schroeder – the seat of the Museum of Lubuskie Region named after Jan Dekert, to which a dendrological garden with an educational trail adjoins.

Turning to Warta again, you cannot leave Gorzów without visiting the old Granary – a branch of the aforementioned Museum, which in addition to beautiful interiors reveals the history of the city to visitors along with a model of the 17th-century Landsberg, the work of Gorzow artists and a unique collection of paintings "Circle of the Arsenal 1955–2005".



Die Geister ehemaliger Bewohner

Ein gesamter Tag soll einem Spaziergang zur Entdeckung der Charme der Altstadt gewidmet werden. Wir schlagen vor, dass Sie sich den vom Unternehmer aus ehemaligen Landsberg, Hermann Paucksch, genannt Maria oder Bamberka (Bambergerin) ansehen. Die Figuren symbolisieren die Arbeitsamkeit der ehemaligen Bewohner der Stadt sowie einzelne Fächer der einst in der Stadt führenden Industrie. Der Junge mit dem Hammer symbolisiert Maschinenbau, das Mädchen mit der Angel symbolisiert die Fischerei, und das Mädchen mit dem kleinen Schiff – Handel und Flusstransport.

In der nächsten Straße, an der Fassade eines der Häuser, ist ein Relief eines Pelikans mit einer Münze im Schnabel zu sehen. Es ist kein Zufall – seit 70 Jahren befindet sich in diesem Gebäude der Sitz einer Bank. Bei einem weiteren Spaziergang entlang den Straßen von Łokietek und Chrobry sieht ein wachsamer Tourist viele einmaligen Verzierungen in Pflanzen- und Tierformen auf zahlreichen Häusern aus der Sezessionszeit.

Die wertvollsten Beispiele des Eklektizismus und der Sezession sind die wunderschönen Villen von historischen Fabrikbesitzern der Stadt. Es kann u. a. das Haus von Max Bahr besucht werden – heute das Bischof-Wilhelm-Pluta-Institut, sowie das Haus von Gustaw Schroeder – Sitz des Jan-Dekert-Museums von Lebus; neben dem Gebäude befindet sich ein dendrologischer Garten mit einem Lernpfad.

Wendet sich man zur Warthe zurück kann Gorzów nicht verlassen werden, ohne dass der alte Speicher besucht wird – eine Zweigstelle des genannten Museums, wo neben den wunderschönen Interieurs auch die Geschichte der Stadt mit einer Nachbildung derselben aus dem 17. Jahrhundert, mit Werken der Künstler der Stadt sowie die einmalige Sammlung von zeitgenössischen Gemälden und Grafiken "Krąg Arsenału 1955–2005" (Aus dem Kreis des Arsenals) erkundet werden kann.

1. Pauckschmarie zwana bamberką – symbol Warty / Pauckschmarie known as the Bamber woman – a symbol of the River Warta / Pauckschmarie – Bamberka (Bambergerin) genannt – Symbol der Warthe
2. Stylizowane wejście do Willi Schroedera – siedziby Muzeum Lubuskiego / Stylized doorway to Schroeder's Villa – Lubuskie Museum headquarters / Stylized entrance to Villa von Schroeder – Sitz des Lebusmuseums
3. Willa Maxa i Roberta Bahrów, obecnie Instytut Biskupa Wilhelma Pluty / Max and Robert Bahr's villa, now the Institute of Bishop Wilhelm Pluta / Villa von Max und Robert Bahr – zur Zeit Institut des Bischofs Wilhelm Pluta



Nowe oblicze rekreacji w przestrzeni miejskiej

Najbardziej uwielbianą przez mieszkańców przestrzeń wypoczynkową można odnaleźć na placu Nieznanego Żołnierza, zwany popularnie Kwadratem, który po rewitalizacji cieszy się dużą popularnością, nie tylko jako miejsce relaksu, ale również jako częsta lokalizacja wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. Nowoczesna forma architektoniczna jest doskonałym miejscem rekreacji dostosowanym do potrzeb dzieci, młodzieży, rodziców i seniorów. Mnóstwo ławek ze stołami do gier, pasy zieleni, fontanny, plac zabaw i plac edukacji dla dzieci to wszystko czego potrzeba, by aktywnie wypocząć od zgiełku codzienności.

Będąc już na placu Nieznanego Żołnierza warto także zaczerpnąć historii ukrytej pod włazem szczeliny przeciwlotniczej, odnalezionej podczas prac rewitalizacyjnych, która oprócz tego, że wzbogaca wiedzę o historii Gorzowa w latach 1944–1945, od niedawna stała się miejską atrakcją udostępnioną do zwiedzania. Dla zwiedzających powstała opracowana przez Muzeum Lubuskie oraz Wydział Kultury Urzędu Miasta kompleksowa informacja na temat obiektu i jego historii, którą otrzyma każdy odwiedzający. W obiekcie dostępne są także tablice informacyjne w językach polskim i niemieckim. Swoją wizytę w schronie trzeba jednak uprzednio zgłosić w Miejskim Centrum Kultury.

The new face of recreation in urban space

The most-loved leisure space can be found on the Square of the Unknown Soldier, popularly known as the "Square", which after revitalization enjoys great popularity, not only as a place of relaxation, but also as a frequent location for cultural and entertainment events. The modern architectural form is a great place of recreation adapted to the needs of children, adolescents, parents and seniors. Plenty of benches with gaming tables, green belts, fountains, an educational playground and a children's playground are all you need to actively relax from the hustle and bustle of everyday life. Once on the Square of the Unknown Soldier, it is also worth taking a look at the history hidden under the hatch of the anti-aircraft gap, found during revitalization works, which, in addition to enriching knowledge about the history of Gorzów in the years 1944–1945, has recently become a city attraction made available for visitors. Comprehensive information on the object and its history, prepared by the Museum of Lubuskie Region and the Department of Culture of the Municipal Office, was prepared for visitors. Information boards in Polish and German are also available. However, you must first report your visit to the shelter at the Municipal Cultural Centre.

Das neue Gesicht der Entspannung im städtischen Raum

Der von den Bewohnern beliebteste Entspannungsraum findet man auf dem Platz des Unbekannten Soldaten (Plac Nieznanego Żołnierza), der kurz Kwadrat (Quadrat) genannt wird – nach der Sanierung genießt er große Popularität, nicht nur als Platz der Entspannung, aber auch als Stätte der Kultur- und Unterhaltungsveranstaltungen. Die moderne architektonische Form bildet den perfekten Platz für Entspannung, der an die Bedürfnisse der Kinder, Jugendlichen Eltern und Senioren angepasst ist. Viele Bänke mit Spieltischen, Grünanlagen, Brunnen, ein Spielplatz und ein Bildungsplatz für Kinder sind alles, was man braucht, um sich aktiv und entfernt vom Alltagstrott zu entspannen.

Wenn man schon auf dem Platz des Unbekannten Soldaten ist, lohnt es sich, etwas Geschichtete unter dem Eingang zum Luftschutzbunker einzutreten; der Luftschutzbunker wurde bei den Sanierungsarbeiten gefunden, und trägt nicht nur zur Geschichte von Gorzów aus den Jahren 1944–1945 bei, er kann aber seit einiger Zeit besichtigt werden. Die Besucher bekommen umfangreiche Informationen über das Bauwerk und seine Geschichte, welche durch das Museum von Lebus sowie die Abteilung des Stadtamtes für Kultur erarbeitet wurden. Im Bauwerk findet man auch Informationstafeln auf Polnisch und Deutsch. Ein Besuch des Luftschutzbunkers muss aber vorher beim Städtischen Kulturzentrum angemeldet werden.



1. Dzieci na placu zabaw na „Kwadracie” / Children at “The Square’s” playground / Die Kinder auf dem Viereck-Spielplatz
2. Tunel schronu przeciwlotniczego pod „Kwadratem” / The tunnel of anti-aircraft shelter under “The Square” / Tunnel des Bunkers unter dem Viereckplatz

Dominujący punkt widokowy

Innym specyficznym obiektem budzącym mieszane uczucia, jest żółto-niebieska Dominanta, zwana potocznie pajękiem. Wielu twierdzi, że to jeden z najbrzydszych obiektów w Polsce, nie zmienia to jednak faktu, że nikt nie przechodzi wobec niego obojętny. Dodatkowo reprezentuje barwy gorzowskiej Stali, co budzi sympatię fanów żużla i manifestuje sportowego ducha gorzowian.



2

1. Dominanta o zmroku / Dominanta at dusk / Dominante in der Abenddämmerung
2. Bulwar podczas dni Gorzowa / The boulevard during the Gorzów Festival / Boulevard während der Tage von Gorzów
3. Pomnik rzecznego przewoźnika Pawła Zacharka / A monument to the ferryman Paweł Zacharek / Denkmal des Fährmanns Paweł Zacharek
- 4, 5. Życie na bulwarze / Life on the boulevard / Leben auf dem Boulevard
6. Pieszo-rowerowa ścieżka wzdłuż Warty jest naturalnym przedłużeniem gorzowskiego bulwaru / Walking and cycling path along the Warta River is natural extension of the Gorzów Boulevard / Der Wander- und Radweg entlang der Warthe ist eine natürliche Verlängerung des Gorzower Boulevards

Dominant vantage point

Another specific object that evokes mixed feelings is the yellow-blue Dominanta, colloquially called the "spider". Many claim that this is one of the ugliest objects in Poland, but this does not change the fact that no one is indifferent to it. In addition, it represents the colours of Gorzów "Stal" speedway club, which arouses sympathy of the speedway fans and manifests the sporting spirit of the inhabitants of Gorzów.

Dominierender Aussichtspunkt

Ein anderes besonderes Objekt, der viele kontrastierende Emotionen erweckt, ist die gelb-blau Dominante, als *Pająk* (Spinne) bezeichnet. Viele sagen, dass dies eines der hässlichsten Bauwerke in Polen gibt, das ändert aber nichts an der Tatsache, dass keiner dieses Bauwerk gleichgültig passiert. Daneben trägt es die Farben des Teams Stal Gorzów, wodurch die Gefühle der Sportfans erweckt werden und der Sportgeist der Einheimischen erweckt wird.



Bulwarem serce miasta bije

Miejscem szczególnie lubianym, zarówno przez gorzowian, jak i turystów, jest nadwarciański bulwar. Na jego skraju spotkasz siedzącego w łódce Pawła Zacharka, legendarnego przewoźnika, za sprawą którego mieszkańców niegdyś przeprawiali się na drugą stronę Warty. Łódka pomimo niewielkich rozmiarów jest pojemna, dlatego jest często wybierana na tzw. zdjęcie grupowe.

Nad całym bulwarem rozciąga się najdłuższa w Polsce estakada kolejowa, jej całkowita długość to 2116 metrów. To również jeden z najpiękniej położonych w Europie zabytków techniki, liczący sobie ponad 100 lat. Obecnie trwa jej kompleksowa renowacja. Zazwyczaj w sezonie pod estakadą znajdują się liczne restauracje i kawiarnie. Każda z nich ma swój niepowtarzalny styl i smak, każda latem przyciąga gości urokliwym ogródkiem. Po wschodniej stronie bulwaru znajduje się woliera dla ptaków, nowoczesny plac zabaw oraz zegar słoneczny, które tworzą klimat sprzyjający rodzinnym spacerom.



4



5

The heart of the city beats along the boulevard

The Warta boulevard is a place particularly liked by both Gorzów residents and tourists. On its edge, you'll meet Paweł Zacharek, a legendary carrier sitting in a boat, thanks to which the inhabitants once crossed the river to the other side of the Warta. The boat, despite its small size, is roomy, which is why it is often chosen for group photos.

Above the boulevard stretches the longest railway flyover in Poland, its total length is 2116 meters. It is also one of the most beautifully situated technical monuments in Europe, over 100 years old. It is currently undergoing comprehensive renovation. Usually, there are numerous restaurants and cafes under the flyover during the season. Each of them has its own unique style and taste, each summer attracts guests with a charming garden. On the eastern side of the boulevard there is a bird aviary, a modern playground and a sundial that create a climate conducive to family walks.

Im Herzen der Stadt – die Boulevards an der Warthe

Der Ort, der von den Einheimischen sowie von Touristen besonders gemocht wird, sind die Boulevards an der Warthe. Am Rande treffen Sie den Paweł Zacharek im Boot – einen legendären Fährmann, der Einheimischen einst auf das andere Ufer der Warthe gebracht hat. Trotz der kleinen Abmessungen fasst das Boot viele Menschen, und wird von da her oft für Gruppenfotos verwendet.

Über den gesamten Boulevard erstreckt sich Polens längste Eisenbahnbrücke mit einer Gesamtlänge von 2116 Metern. Es ist gleichzeitig eins der am schönsten gelegenen Technikdenkmäler Europas, mit einer Geschichte von über 100 Jahren. Laufend wird die Brücke gründlich saniert. Normalerweise befinden sich in der Sommerzeit unter der Brücke viele Restaurants und Cafés. Jede davon hat einen einmaligen Stil und Geschmack, und lockt Gäste mit einem Garten. Auf der Ostseite des Boulevards befindet sich ein Vogelhaus, ein moderner Kinderspielplatz und eine Sonnenuhr, die zu Familienspaziergängen verlocken.



6



Malowniczym szlakiem dolnej Kłodawki

To zdecydowany faworyt estetyki krajobrazu miejskiego widziany od strony rzeki płynącej w sercu miasta. Szlak pieszo-rowerowy prowadzi bowiem od ujścia Kłodawki do Warty, aż do ulicy Chodkiewicza. Na malowniczej trasie zlokalizowane są tereny rekreacyjne – place zabaw, siłownia plenerowa czy wz bogacające urok miejsca piękne skwery. Przemierzając trasę można odpocząć na ławkach usytuowanych wzdłuż ścieżki. Szlak dolnej Kłodawki to urzeka jace miejsce, w którym każdy znajdzie coś dla siebie.

Picturesque lower Kłodawka trail

This is a definite favourite of urban landscape aesthetics seen from the side of the river flowing in the heart of the city. The walking and cycling trail leads from the mouth of Kłodawka to Warta, up to Chodkiewicza street. Recreation areas are located on the picturesque route – playgrounds, an outdoor gym or beautiful squares that enrich the charm of the place. While walking along the route, you can rest on benches located along the path. The lower Kłodawka trail is a captivating place where everyone will find something for themselves.

Entlang des malerischen Pfads der Kłodawka

Dies ist entscheidend der Höhepunkt der urbanen Landschaft von der Seite des Flusses im Herzen der Stadt aus gesehen. Der Fuß- und Radpfad führt ab der Mündung des Flusses Kłodawka bis zur Warthe, bis zur Chodkiewicz-Strasse. Entlang des malerischen Pfades befinden sich viele Entspannungsmöglichkeiten – Kinderspielplätze, eine Freilicht-Fitnessanlage sowie wunderschöne Plätze, die dem Ort noch mehr Charme verleihen. Entlang des Pfads können Bänke benutzt werden. Der Pfad des niederen Laufes der Kłodawka ist ein verlockender Ort, wo jeder etwas für sich findet.



- 1, 3. Trasa wzdłuż Kłodawki / Kłodawka River route / Wanderweg entlang des Flusses Kłodawka
2. W ramach inwestycji pojawiło się 5 dodatkowych mostków nad Kłodawką / The Kłodawka River got five new bridges as part of the revitalization investment / Im Rahmen der Investition erschienen 5 neue zusätzliche Brücken am Kłodawerfluss

Odkryj miasto z perspektywy dwóch kółek

Doskonałą alternatywą do odkrywania malowniczych widoków są miejskie szlaki rowerowe. Zróżnicowana rzeźba terenu sprawia, że jazda na rowerze staje się bardziej urozmaicona, a same ścieżki to idealne miejsce do uprawiania rowerowych eskapad, które śladem dwóch kółek doprowadzą Was do najciekawszych miejsc w mieście. Obecnie w Gorzowie wszystkie szlaki rowerowe, po których bezpiecznie i sprawnie mogą poruszać się cykliści mają długość ponad 50 km. To tereny idealne dla zwolenników rowerowego szaleństwa, na szlaku napotkacie miejsca, w których warto zatrzymać się na krótką przerwę.

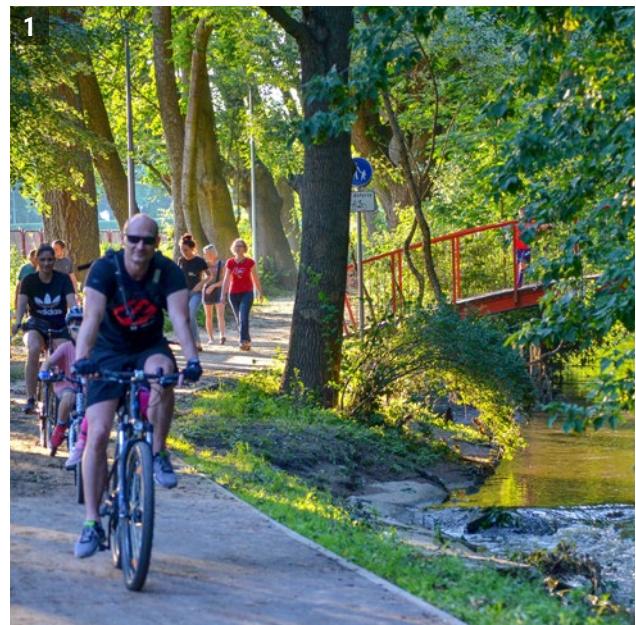


Discover the city from the perspective of two wheels

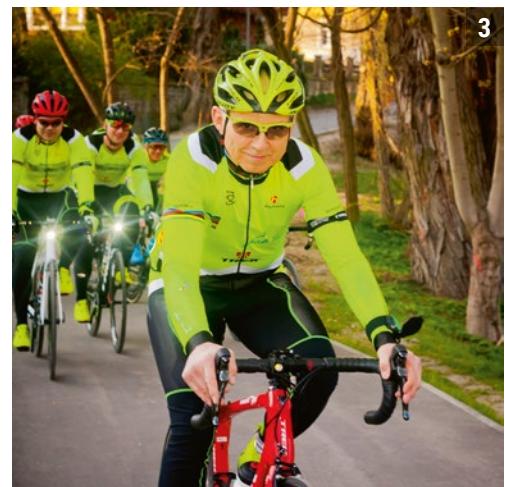
City bike trails are a great alternative to discover the scenic views. The varied terrain makes cycling more diverse, and the paths themselves are an ideal place for cycling escapades, which will lead you to the most interesting places in the city. Currently in Gorzów all bicycle routes on which cyclists can safely and efficiently travel are over 50 km long. These areas are ideal for enthusiasts of cycling, on the trail you will come across places where you should stop for a short break.

Die Stadt auf zwei Rädern erkunden

Eine perfekte Alternative zur Entdeckung der malerischen Aussichten sind die Fahrradwege der Stadt. Die variierte Landschaft macht das Fahrradfahren diverser, und die Pfade an sich eignen sich für längere Fahrten perfekt, und führen Sie zu den interessantesten Orten der Stadt. Laufend in Gorzów haben alle Wege, entlang welche Fahrradfahrer sicher und effizient fahren können, haben eine Länge von 50 km. Dies sind Bereiche, die sich für Liebhaber von Fahrradspaß perfekt eignen – entlang treffen Sie auch Orte, wo Sie sich entspannen können.

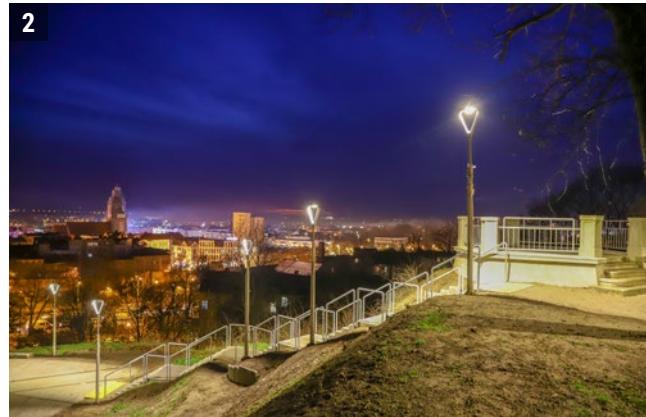


1. Ścieżka wzduż Kłodawki umożliwiła fanom dwóch kółek przejazd przez centrum miasta w pięknych okolicznościach przyrody / It is now possible for two wheels lovers to take a downtown bike trip with beautiful surroundings through Kłodawka River route / Der Weg entlang des Kłodawflusses ermöglichte den Fans von zwei Rädern Fahrt in wunderschönen Natur durch die Innenstadt
2. Masa rowerowa od kilku lat przyciąga całą rzeszę fanów dwóch kółek / Critical bike mass has a big two wheels lovers' attendance for many years / Die Fahrradmasse zieht seit mehreren Jahren die ganze Menge Fans von zwei Rädern an
3. Lech Piasecki – szosowy mistrz świata z Gorzowa / Lech Piasecki – a road bike World Champion from Gorzów / Lech Piasecki – Radfaherweltmeister aus Gorzów Wielkopolski





1



2

Wolność przestrzeni

Przedwojenny Landsberg nosił chłubne miano miasta parków i ogrodów. I takim pozostaje obecnie. Najchętniej odwiedzanym jest park Wiosny Ludów, zwany potocznie parkiem Róż za sprawą licznych alei różanych. Uroku temu miejscu dodaje staw z wyspą, szczególnie upodobany przez kaczki, chętnie karmione przez spacerowiczów. Tutaj w letnie popołudnia odbywają się plenerowe koncerty i festyny rodzinne.

Do tych zakładanych jeszcze przez niemieckich mieszkańców dołączyły zielone enklawy założone już po wojnie w nowych dzielnicach mieszkaniowych: park 750-lecia oraz park Górczyński z efektowną Motylią – największą miejską fontanną, a także placem zabaw, siłownią w plenerze, boiskiem do siatkówki plażowej czy street workout parkiem.

Park Kopernika to miejsce, w którym radość odnajdują amatorzy jazdy na rowerze, hulajnodze czy deskorolce. Niedawno rozbudowany w ramach Budżetu Obywatelskiego skatepark stał się mekką miłośników sportów ekstremalnych. Skatepark podzielony jest na dwie sekcje – streetową oraz bowlową, która jest jedną z największych w Polsce.

Na wzgórzach otaczających Stare Miasto położony jest z kolei park Siemiradzkiego, w którym znajduje się m.in. amfiteatr MCK, gdzie organizowane są imprezy artystyczne. To także miejsce, z którego podziwiać można zjawiskową panoramę miasta za sprawą dwóch punktów widokowych (nad Schodami Doniką oraz na Kozaczej Górze).

Freedom of space

Pre-war Landsberg was known as a city of parks and gardens and remains so today. The most popular is the park of the Spring of Nations, commonly called "Park of Roses" due to numerous rose avenues. The pond with the island, especially liked by ducks, eagerly fed by walkers, adds charm to this place. Here, on summer afternoons, outdoor concerts and family festivities take place.

Green enclaves, founded after the war in new residential areas: the 750th anniversary park and Górczyński park with the spectacular Butterfly fountain – the largest municipal fountain, as well as with a playground, outdoor gym, beach volleyball court or street workout park added to green areas still founded by German residents.

Copernicus Park is a place where enthusiasts of cycling, scooters and skateboards will find joy. Recently expanded as part of the Civic Budget, the skatepark has become a mecca for all extreme sports enthusiasts. Skatepark is divided into two sections – street and bowl, which is one of the largest in Poland.

On the hills surrounding the Old Town, Siemiradzki Park is located, which includes amphitheatre of the City Culture Centre, where artistic events are organized. It is also a place from which you can admire the phenomenal panorama of the city thanks to two viewpoints (above the Stairs to Nowhere and on Kozacza Góra).

1. Park Wiosny Ludów (park Róż), zielona arkadia w sercu miasta / Park Spring of Nations (Park of Roses), the green oasis in the heart of the city / Park Frühling der Nationen (Park der Rosen) grüne Arkaden im Herzen der Stadt
2. Calkowicie zrewitalizowany park im. Henryka Siemiradzkiego zachwyca / Completely revitalized Henryk Siemiradzki Park impresses / Komplett revitalisierter Henryk-Siemiradzki-Park ist eindrucksvoll



Freiheit des Raumes

Gorzów war in der Vorkriegszeit eine Stadt mit vielen Parks und Gärten, und bleibt heute auch so. Am öftesten Besucht ist der Park des Völkerfrühlings (park Wiosny Ludów), allgemein als Rosenpark – aus dem Grund der vielen Rosablumenalleen bezeichnet. Die Charme der Ort ist dank dem Teich mit Insel, besonders von den von Besuchern gefütterte Enten beliebt, erweitert. Hier finden nachmittags im Sommer Konzerte und Familienfeste statt.

Die Grünanlagen, die noch von den Vorkriegsbewohnern angelegt wurden, wurden von Parks erweitert, die bereits nach dem Krieg in den neuen Wohnbezirken angelegt wurden: Park des 750. Jahrestags der Stadt (park 750-lecia) sowie der Park von Górczyn (park Górczyński) mit der Motylia – dem größten Brunnen in der Stadt, ebenfalls mit Spielplatz, Freilicht-Fitnessanlagen und Strandvolleyball-Platz.

Der Kopernikuspark bringt Fahrrad-, Roller- oder Skateboardfahrern viel Freude. Letztens im Zuge des Bürgerbudgets erbaut, wurde der Skatepark zum Treff aller Liebhaber der Extrem-sportarten. Der Skatepark gliedert sich in zwei Zonen – für das Fahren sowie für Boule – eine der größten in Polen.

Auf den Hügeln um die Altstadt liegt wiederum der Siemiradzki-Park, wo man u. a. das Amphitheater des städtischen Kulturzentrums hat, wo Kulturveranstaltungen organisiert werden. Auch hier kann dank zweier Aussichtspunkte (über die Treppe ins Nichts und auf der Kozacza Góra) das entzückende Stadtpanorama bewundert werden.

GORZÓW

w stronę
biznesu



Wspieranie przedsiębiorstwności

Gorzów wykorzystuje swój potencjał gospodarczy – doskonałe położenie geograficzne, tradycje przemysłowe, techniczny charakter. Najważniejsi są dla nas przedsiębiorcy. Skupiamy się na lokalnej społeczności przedsiębiorców oraz na tych, którzy dopiero planują swoje inwestycje na terenie miasta. Uważamy, że stworzenie warunków, w których firmy będą mogły rozwijać się i wzmacniać swój potencjał, jest ważnym kryterium efektywności działań samorządu. Gorzowskie firmy są zróżnicowane. To prawie 18 tysięcy podmiotów gospodarczych. Wierzymy, że zbudowanie kapitału społecznego opartego o zaufanie wynikające z rzetelności, uczciwości i partnerstwa, włączanie przedsiębiorców w inicjatywy społeczne i życie samorządu zaowocuje integracją całej lokalnej społeczności.

Supporting entrepreneurship

Gorzów uses its economic potential – excellent geographical location, industrial traditions, and technical character. Entrepreneurs are the most important for us. We focus on the local community of entrepreneurs and those who are just planning their investments in the city. We believe that creating conditions in which companies will be able to develop and strengthen their potential is an important criterion for the effectiveness of local government activities.

Gorzów companies are diverse. It is almost 18 thousand economic entities. We believe that building social capital based on trust resulting from reliability, honesty and partnership, including entrepreneurs in social initiatives and the life of local government will result in the integration of the entire local community.

Unterstützung des Unternehmertums

Gorzów nimmt sein Wirtschaftspotenzial in Anspruch – die perfekte geografische Lage, Traditionen in der Industrie, der technische Charakter. Unternehmer sind für uns am Wichtigsten. Wir fokussieren auf die lokale Gesellschaft der Unternehmer, sowie auf diejenigen, die ihre Investitionen in der Stadt erst überhaupt planen. Wir sind der Meinung, dass die Gestaltung von Bedingungen, unter welchen sich Unternehmen entwickeln und stärken können, ein wichtiges Kriterium der Wirksamkeit der Aktivität der lokalen Verwaltung ist.

Die Unternehmen in Gorzów sind divers. Die Unternehmenszahl umfasst knapp 18.000 Einheiten. Wir glauben, dass der Aufbau des gesellschaftlichen Kapitals auf der Grundlage von Vertrauen durch Zuverlässigkeit, Ehrlichkeit und Partnerschaft, die Einbeziehung von Unternehmern in soziale Initiativen und das Leben der lokalen Verwaltung bringt Integration der gesamten lokalen Gesellschaft mit sich.



Dobre miejsce dla biznesu

W sposób zrównoważony i odpowiedzialny społecznie wykorzystujemy dostępne narzędzia wpływające na rozwój gospodarczy miasta. Nasze dokumenty strategiczne szczególnie uwzględniają czynniki budujące atrakcyjność miejsca.

Dzięki aktywności i umiejętności wyznaczaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego dysponujemy terenami inwestycyjnymi o dużej powierzchni. Dbamy o rozwój infrastruktury podnoszącej ich atrakcyjność lokalizacyjną. Budujemy drogi, sieci wodociągowe, kanalizację sanitarną i deszczową, oświetlenie.

Wiemy, że przedsiębiorcy analizują możliwości pozykowania pracowników i przekonania wysokiej klasy kadry zarządczej, że Gorzów da im dobre perspektywy. Dlatego bardzo dużą uwagę przykładamy do komfortu życia w mieście i do edukacji. Rozbudowujemy bazę sportową, bazę rekreacyjną oraz ofertę instytucji kultury. Stawiamy na szkolnictwo zawodowe i szkoły techniczne, które będą kształciły fachowców.

Naszym celem jest, aby Gorzów dla swoich przedsiębiorców był przewidywalny. Chcemy zapewnić poczucie bezpieczeństwa i spokoju umożliwiającego firmom planowanie rozwoju w perspektywie długiego czasu zwrotu inwestycji.

Patrzymy na przedsiębiorców jak na społeczeństwo, której siła tkwi w sumie doświadczeń, możliwości kooperacji, wymiany kontaktów i wsparcia. Naszą rolą jest ostrzeganie potencjału i promowanie dokonań lokalnych przedsiębiorców.

A good place for your business

We use available tools in a sustainable and socially responsible way to influence the city's economic development. Our strategic documents complementary take into account factors that build the attractiveness of the place.

Thanks to the activity and skilful determination of spatial development directions, we have large investment areas. We care about the development of infrastructure that increases their location attractiveness. We build roads, water supply networks, sanitary and rainwater sewage systems, lighting.

We know that entrepreneurs are analysing the possibilities of recruiting employees and convincing high-class management staff that Gorzów will give them good prospects. Therefore, we attach great importance to the comfort of life in the city and to education. We are expanding the sports base, recreation base and the offer of cultural institutions. We focus on vocational education and technical schools that will educate professionals.

Our goal is for Gorzów to be predictable for its entrepreneurs. We want to provide a sense of security and peace that allows companies to plan their development in the long-term return on investment.

We look at entrepreneurs as a community whose strength lies in the sum of experience, opportunities for cooperation, exchange of contacts and support. Our role is to recognize the potential and promote the achievements of local entrepreneurs.



Guter Ort für Ihr Business

Auf eine nachhaltige und gesellschaftlich verantwortliche Weise verwenden wir verfügbares Werkzeug, das die wirtschaftliche Entwicklung der Stadt beeinflusst. Unsere strategischen Unterlagen berücksichtigen komplementär die Faktoren, die für die Attraktivität des Ortes verantwortlich sind.

Durch Aktivität und durch bewusste Bestimmung der Richtungen der räumlichen Entwicklung stehen und große Investitionsflächen zur Verfügung. Wir kümmern uns um die Entwicklung der Infrastruktur, die ihre Lage erhöht. Wir bauen Straßen, Wasserleitungs- und Ableitungsnetzwerke sowie Regenwasserbewirtschaftungsanlagen, wie auch Beleuchtungssysteme.

Wir wissen, dass Unternehmen die Möglichkeiten der Rekrutierung der Mitarbeiter und die Überzeugung der höheren Verwaltungsstufen, dass Gorzów ihnen gute Perspektiven geben wird, analysieren. Von da her legen wir viel Wert auf den Lebenskomfort in der Stadt und Bildung. Wir entwickeln die Sportinfrastruktur, Freizeitanlagen und das Angebot der Kultureinrichtungen. Wir setzen auf Berufsschulen und technische Schulen, die Fachleute bilden werden.

Es ist unser Ziel, dass Gorzów für Unternehmer vorhersehbar wird. Wir wollen das Gefühl der Sicherheit und Ruhe garantieren, durch welche Unternehmen Entwicklung bei langen Investitionszeiten planen können.

Wir betrachten Unternehmer als eine Gesellschaft, deren Kraft in der Summe der Erfahrungen, der Möglichkeiten der Zusammenarbeit, des Austausches der Kontakte und Unterstützung liegt. Unsere Rolle ist es, das Potenzial zu erkennen und die Errungenschaften lokaler Unternehmer zu fördern.





Gorzów w stronę biznesu

Zależy nam na integrowaniu społeczności przedsiębiorców wokół spraw samorządu. Szkolimy naszych pracowników w zakresie współpracy z przedsiębiorcami. Dążymy do wysokiej jakości obsługi klienta, stale pracujemy nad poprawą komunikacji między samorządem a przedsiębiorcami. Zapewniamy indywidualną obsługę przedsiębiorców w przypadku realizacji inwestycji. Realizujemy programy wspierające przedsiębiorczość, podejmujemy działania informacyjne o prawnych aspektach prowadzenia działalności gospodarczej oraz rządowych programach dedykowanych przedsiębiorcom.

Budowanie atrakcyjności miasta jest dla nas procesem długotrwającym. Naszą rolą jest stworzenie takich warunków, by przedsiębiorcy zaufali, że Gorzów to miejsce, w którym mogą czuć się bezpiecznie.

Wydział Obsługi Inwestora i Biznesu jest specjalistyczną komórką Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, która została powołana do tego, aby wszechstronnie służyć i pomagać przedsiębiorcom. Zapraszamy do kontaktu i współpracy.

Gorzów is heading for business

We want to integrate the business community around local government matters. We train our employees in cooperation with entrepreneurs. We strive for high quality customer service, constantly working on improving communication between the local government and entrepreneurs. We provide individual service for entrepreneurs in the case of investment implementation. We implement entrepreneurship support programs, take information activities on legal aspects of doing business, and government programs dedicated to entrepreneurs.

Building the city's attractiveness is a long-term process for us. Our role is to create conditions for entrepreneurs to trust that Gorzów is a place where they can feel safe.

The Investor and Business Service Department is a specialized unit of the City Hall of Gorzów Wielkopolski, which was established to provide comprehensive service and help for entrepreneurs. We invite you to contact and cooperation.

Gorzów von der Businessseite

Es liegt uns am Herzen, die Gesellschaft der Unternehmer um die Arbeit der lokalen Verwaltung zu integrieren. Wir schulen unsere Angestellten im Bereich der Zusammenarbeit mit Unternehmen. Wir streben nach der hohen Qualität der Kundebetreuung, wir arbeiten ständig an die Verbesserung der Kommunikation zwischen der lokalen Verwaltung und den Unternehmen. Wir sichern individuelle Beratung der Unternehmer bei Abwicklung der Investitionen. Wir führen Unterstützungsprogramme aus.

Im Bereich des Unternehmertums informieren wir über die rechtlichen Aspekte der eigenen Geschäftsaktivität sowie der Regierungsprogramme für Unternehmer.

Der Aufbau der Attraktivität der Stadt ist für uns ein langfristiges Verfahren. Es ist unsere Rolle, solche Bedingungen zu schaffen, damit Unternehmer das Vertrauen haben, dass Gorzów der Ort ist, wo sie sich sicher fühlen können.

Die Abteilung für Investoren und Business ist eine Facheinrichtung des Stadtamtes Gorzów Wielkopolski, die dazu berufen wurde, um Unternehmen allseitig zu dienen und helfen. Wir laden Sie herzlich zum Kontakt ein.

GORZÓW
w stronę
biznesu

Wydział Obsługi Inwestora i Biznesu
Department of Investor and Business Relations

Abteilung für Investoren und Business

+48 95 73 55 966, +48 697 521 714

wob@um.gorzow.pl

www.inwestycje.gorzow.pl



Relaks na łonie natury, z dala od miejskiego zgiełku

Jeśli chcesz zwolnić tempo a jednocześnie zwiedzić naturalne zakątki miasta, to Gorzowskie Murawy z pewnością spenią te oczekiwania. Stepowy rezerwat przyrody, rozciągający się w zachodniej części miasta, to odpowiednie miejsce i doskonała przestrzeń do spacerów w otoczeniu malowniczych stoków i dolin oraz ciekawej roślinności.

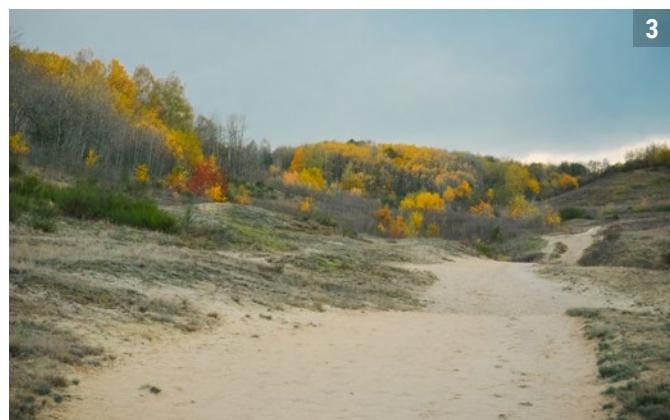
Rezerwat obejmuje obszar prawie 80 hektarów. Do 1999 roku znajdował się tam poligon 4. Nadwarciańskiej Brygady Saperów. Bogata roślinność, piaszczyste wydmy, wrzosowisko, las, sosnowe bory i malownicze wzgórze z rozległym widokiem na miasto czy dolinę Warty, to coś, czego, będąc w Gorzowie, ominąć nie można.

Relax in the bosom of nature, away from the hustle and bustle of the city

If you want to slow down the pace and at the same time explore the natural corners of the city, Gorzowskie Murawy will certainly meet these expectations. The steppe nature reserve, stretching in the western part of the city, is a suitable place and a perfect space for walks surrounded by picturesque slopes and valleys and interesting vegetation.

The reserve covers an area of almost 80 hectares. Until 1999, there was a training ground of the 4th Nadwarciańska Brigade of Sappers. Rich vegetation, sand dunes, heath, forest, pine forests and picturesque hills with extensive views of the city or the Warta valley are something that cannot be missed while in Gorzów.

- 1, 3. Murawy Gorzowskie – chroniony obszar wyjątkowej wartości przyrodniczej / The Gorzów Meadows – a protected area of special environmental interest / Rasen von Gorzów – Schutzgebiet mit außerwöhnlichem Naturwert
2. Piesze szlaki turystyczne na Murawach są oznakowane. Wydany został także przewodnik pogłębiający wiedzę o tym niesamowitym terenie / Hiking tourist routes of The Gorzów Meadows are currently marked. A guide full of knowledge about meadows has also been published / Wanderwege auf den Wiesen sind markiert. Es wurde auch ein Leitfaden veröffentlicht, der das Wissen über dieses erstaunliche Gebiet vertieft



3

Entspannung im Freien, von Alltagstrott entfernt

Wollen Sie das Tempo drosseln und dennoch die natürlichen Wunder der Stadt erkunden, so erfüllen die Gorzowskie Murawy, das steppenartige Naturschutzgebiet im westlichen Teil der Stadt, dieses Bedürfnis sicherlich. Dieser Ort eignet sich für Wandern unter malerischen Berghängen und Tälern bei interessanten Pflanzen perfekt.

Das Naturschutzgebiet umfasst fast 80 Hektar. Bis zum Jahre 1999 befand sich da ein Übungsplatz der 4. Warthesappeurbrigade. Die reichen Grünalnagen, sandige Dünen, die Heide, der Wald, die Kieferwälder und malerischen Hügel mit einem Aussicht auf die Stadt oder das Warthe-tal sind bei einem Aufenthalt in Gorzów nicht zu verpassen.

1



2



1. Stadion im. Edwarda Jancarza – arena światowego speedwaya / The Edward Jancarz Stadium – the arena of world speedway / Edward-Jancarz-Stadion – Arena des Weltspeedways
2. Start mistrza świata Bartosza Zmarzlika / World Speedway Champion's Bartosz Zmarzlik beginning of race / Start des Weltmeisters Bartosz Zmarzlik
3. Marina Gorzów / The Gorzów Marina / Gorzower Marina
- 4, 5. Centrum Sportowo-Rehabilitacyjne „Słowianka” / „Słowianka” Sports und Rehabilitation Center / Sport- und Erholungszentrums „Słowianka”
6. Pole Gofowe „Zawarcie” / The “Zawarcie” Golf Course / Golfspielplatz „Zawarcie”

Aktywnie czasem odpocznij

Sportowego charakteru miasta nadaje żużel. Gorzów żyje nim od ponad 70 lat. Niedziela dla miłośników czarnego sportu jest dniem kibicowania gorzowskiej Stali. Na jednym z najnowocześniejszych stadionów żużlowych w Polsce organizowane są wyścigi Ekstraligi. Warto dodać, że w 2016 roku drużyna Stali Gorzów została Mistrzem Polski na żużlu, a w 2019 r. – zawodnik gorzowskiego klubu Bartosz Zmarzlik wywalczył tytuł Indywidualnego Mistrza Świata.

Jeśli jesteś miłośnikiem aktywnego wypoczynku, polecamy Ci park Słowiański. Obok szlaku nordic walking i trasy rowerowej downhill sezonowo możesz skorzystać z parku linowego, zaś całorocznie – z bogatej oferty Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego „Słowianka”. Kompleks oferuje wiele rozrywek, m.in. baseny, sauny, siłownię, kręgle, zimą lodowisko, a latem boisko wielofunkcyjne.

Innym ważnym miejscem stanowiącym doskonałą przestrzeń do uprawiania sportu i rekreacji jest pole golfowe. Inwestycja powstała na terenie dawnego wysypiska śmieci i stanowi wzorowy przykład rewitalizacji nieużytków na cele rekreacyjne z wykorzystaniem proekologicznych działań rekultywacyjnych.

Jeśli następnym razem do Gorzowa zamierzasz przypłynąć, nowy kompleks mariny zapewni Ci wszelkie wygody. Położony z dala od zgiełku, ale jednak w mieście, oferuje bazę noclegową, gastronomiczną i rekreacyjną.

3





Rest actively sometimes

The speedway gives the city a sporting character. Gorzów has been living and breathing it for over 70 years. Sunday for black sports enthusiasts is the day of supporting Stal Gorzów club. The Ekstraliga rallies are organized at one of the most modern speedway stadiums in Poland. It is worth adding that in 2016 the team of Stal Gorzów became the Polish Speedway Champion, and in 2019 a player of the Gorzów club, Bartosz Zmarzlik, won the title of Individual World Champion.

If you are a fan of active leisure, we recommend you Słowiński park. Next to the Nordic walking trail and downhill bicycle route, you can use the rope park seasonally, and all year round – benefit from the rich offer of the "Slowianka" Sports and Rehabilitation Centre. The complex offers a lot of entertainment, including swimming pools, saunas, gym, bowling, ice rink in winter and multifunctional playground in summer.

Another important place, which is an excellent space for sports and recreation is the golf course. The investment was created on the site of a former landfill and is a model example of the revitalization of wastelands for recreational purposes using pro-ecological reclamation activities.

If you plan to sail to Gorzów next time, the new marina complex will provide you with all the comforts. Located away from the hustle and bustle, but still in the city, it offers accommodation, catering and recreation.



Entspannen Sie sich mal aktiv

Das Speedwayrennen verleiht der Stadt ihren sportlichen Charakter. Gorzów lebt durch Speedway seit mehr als 70 Jahren. Sonntag ist für dessen Fans der Tag, an dem für das Team Stal Gorzów gejubelt wird. Das Rennen findet an einem der modernsten Stadien in Polen statt. Es ist wichtig zu betonen, dass im Jahre 2016 das Team Stal Gorzów Meister von Polen im Speedway, und im Jahre 2019 hat ein Mitglied des Klubs aus Gorzów, Bartosz Zmarzlik, die individuelle Weltmeisterschaft gewonnen.

Falls Sie sich gerne aktiv entspannen, empfehlen wir Ihnen den Słowiński Park. Neben dem Nordic-Walking-Pfad und der Abfahrt-Fahrradroute können Sie da im Sommer einen Hochseilgarten verwenden, und über das ganze Jahr – das reiche Angebot des Sport- und Rehabilitationszentrums Slowianka. Die Anlage bietet viele Entspannungsmöglichkeiten an, z. B. Schwimmbäder, Saunas, eine Fitnessanlage, eine Kegelanlage, im Winter eine Eisbahn und im Sommer einen Mehrfunktionssportplatz.

Ein weiterer wichtiger Ort, der perfekten Raum für den Sport und für die Entspannung gibt, ist der Golfplatz. Die Investition entstand auf dem Gebiet einer ehemaligen Mülldeponie und stellt ein Paradebeispiel der Revitalisierung von verfallenen Gebieten zu Erholungszwecken mit Einsatz umweltfreundlicher Sanierungsarbeiten.

Wenn Sie das nächste Mal nach Gorzów eher über Wasser kommen, bietet für Sie die neue Marina alle möglichen Bequemlichkeiten. Weit entfernt vom Chaos aber immer noch in der Stadt gelegen, bietet sie Übernachtung, Gastronomie und Entspannung an.



Co nam w duszy gra

Gorzów to miejsce, gdzie artystyczne dusze mogą oddychać pełną piersią. Teatr zaprasza do współpracy znanych polskich reżyserów i aktorów, współtworząc nowoczesne spektakle. W okresie letnim oferuje cieszące się dużą popularnością występy na Scenie Letniej. W zmodernizowanym amfiteatrze odbywają się liczne imprezy muzyczne i rozrywkowe. Liczący 4600 miejsc obiekt jest obecnie jednym z najnowocześniejszych w Polsce.

Chlubą Gorzowa jest filharmonia – piękny, nowoczesny i urokliwie położony obiekt zapewniający najwyższe standardy odbioru muzycznego. Niemal 600 miejsc, świetna akustyka, eleganckie wnętrza i szeroki wybór wydarzeń artystycznych to tylko przedsmak wrażeń, które czekają w środku.

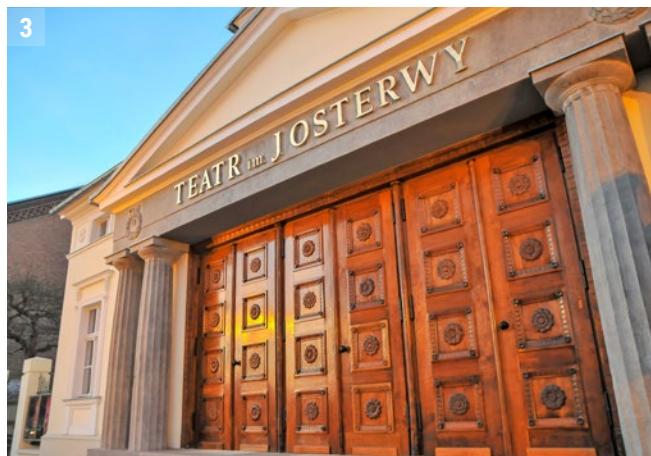
Innym miejscem o wyjątkowym klimacie jest Jazz Club „Pod Filarami”, na scenie którego gościły takie sławy, jak Ravi Coltrane, Freddy Cole, Richard Bona czy Nigel Kennedy.



1



2



What plays in our soul

Gorzów is a place where artistic souls can breathe full breast. The theatre invites well-known Polish directors and actors to co-create modern performances. During the summer, it offers popular performances on the Summer Stage. The modernized amphitheatre hosts numerous music and entertainment events. The facility with 4600 seats is currently one of the most modern in Poland.

The pride of Gorzów is the philharmonic – a beautiful, modern and charmingly located facility ensuring the highest standards of music reception. Almost 600 seats, great acoustics, elegant interiors and a wide selection of artistic events are just a foretaste of the sensations that await inside. Another place with a unique atmosphere is the "Pod Filarami" Jazz Club, which had the opportunity to host such celebrities as Ravi Coltrane, Freddy Cole, Richard Bona and Nigel Kennedy.

4



5



Was unsere Seelen bewegt

Gorzów ist ein Ort, wo künstlerische Seelen frei atmen können. Das Theater lädt bekannte Polnische Regisseure und Schauspieler ein, wobei moderne Aufführungen entstehen. Im Sommer werden sehr populäre Aufführungen auf der Sommerbühne angeboten. Im sanierten Amphitheater finden zahlreiche Musik- und Kulturveranstaltungen statt. Hier finden 4600 Menschen ihren Platz – in einem der modernsten Objekte solcher Art in Polen.

Die Philharmonie ist die Pracht von Gorzów – ein schöner, moderner und charmant gelegener Konzertsaal, der die höchsten Standards von Musik anbietet. Mit fast 600 Plätzen, großartiger Akustik, eleganten Interieurs und einer breiten Auswahl an Veranstaltungen ist dies nur ein Vorgeschmack davon, was einen drin erwartet.

Ein anderer Ort mit einer einmaligen Atmosphäre ist der Jazz-Club *Pod Filarami*, wo solche Persönlichkeiten bereits gespielt haben wie Ravi Coltrane, Freddy Cole, Richard Bona oder Nigel Kennedy.

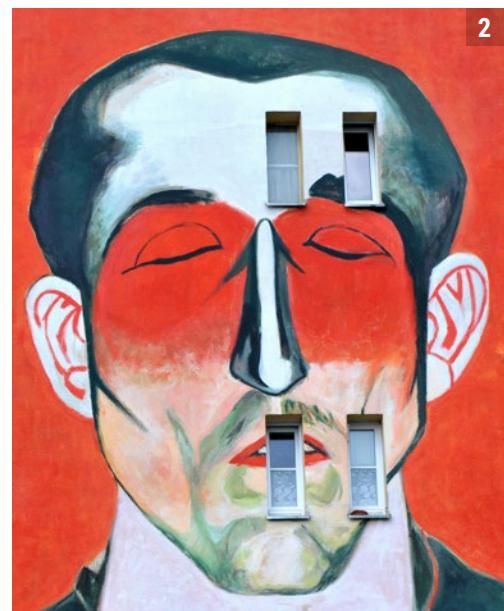
1. Gorzowski Amfiteatr / The Gorzów Amphitheater / Gorzower Amphitheater
2. Festiwal Muzyki Współczesnej Wojciecha Kilara – koncert w Filharmonii Gorzowskiej / The Wojciech Kilar Modern Music Festival – The Gorzów Philharmonic concert / Kilarfest – das Konzert in der Gorzowerphilharmonie
3. Front budynku Teatru im. Juliusza Osterwy / The facade of the Juliusz Osterwa Theatre building / Front des Gebäudes des Juliusz-Osterwa-Theaters
4. Scena gorzowskiego teatru doskonale sprawdza się także jako miejsce klimatycznych koncertów / The Juliusz Osterwa Theatre scene is also a good place for climatic concerts / Die Bühne des Gorzowertheaters eignet sich hervorragend auch als Treffpunkt für klimatische Ereignisse
5. Koncert w Jazz Clubie „Pod Filarami“ / A concert at the "Under the Pillars" Jazz Club / Konzert im Jazz-Club "Unter den Säulen"
6. Nowoczesna bryła Filharmonii Gorzowskiej / The modern form of the Gorzów Philharmonic / Moderne Form der Philharmonie in Gorzów

6





1



2

W Gorzowie istnieje także najmniejsze w Polsce kino studyjne o wdzięcznej nazwie „60 krzesel”. Ile naprawdę jest krzesel? Przyjdź i sprawdź sam!

W mieście tworzona jest przestrzeń do sięgania po różnorodne środki wyrazu artystycznego. W wielu miejscach znajdują się murale nawiązujące do charakteru miasta, takie jak kaseta stilonowska, Cyganka, mural z hasłem kampanii Gorzów #StądJestem, który znajduje się na kamienicy w centrum miasta, przy ulicy Jagiełły, czy niedawno powstały wizerunek nosorożca – Stephanorhinusa, czyli Stefanii, który zdobi szczytową ścianę kamienicy przy ulicy Chrobrego 33.

In Gorzów, there is also the smallest studio cinema in Poland with a graceful name of "60 chairs". How many chairs are there really? Come and check it yourself!

The city creates a space for reaching for various means of artistic expression. In many places there are murals referring to the city's character, such as the Stilon cassette, Gypsy, mural with the slogan of the Gorzów campaign #StądJestem (#IAmFromHere), which is located on a tenement house in the city centre, at Jagiełły street, or the image of the rhinoceros – Stephanorhinus, i.e. Stefania, which adorns the gable wall of the tenement house at 33 Chrobrego street.

In Gorzów gibt es auch Polens kleinstes unabhängiges Kino, mit dem süßen Namen 60 Krzesel (60 Stühle). Wie viele Stühle gibt es in Wirklichkeit? Kommen Sie selbst und schauen Sie mal!

In der Stadt wird Raum dafür geschaffen, dass diverse Mittel der künstlerischen Gestaltung in Anspruch genommen werden. An vielen Stellen gibt es Wandmalereien, die mit dem Charakter der Stadt verbunden sind, wie eine Tonbandkassette des historischen Herstellers Stilon, die Zigeunerin, eine Malerei mit dem Schlagwort der Kampagne Gorzów #StądJestem (Gorzów, ich komme aus hier), auf einem Haus im Stadtzentrum, in der Jagiełło-Strasse, oder ein neulich entstandenes Bildnis eines Nashorns – des Stephanorhinus, oder Stefania – welches die Giebelwand des Hauses bei der Anschrift Chrobrego 33 verziert.

1. Gorzów nazywany jest miastem murali. Znajdziecie ich w mieście blisko trzydziestu / Gorzów is known as a city of city murals. Almost thirty of them you can find here in our city / Gorzów wird die Stadt der Wandmalereien genannt. In der Stadt gibt es fast 30 davon
2. Mural „Głowa mężczyzny na czerwonym tle“ / Mural entitled "Head of a man against a red background" / Wandgemälde "Kopf eines Mannes auf roten Hintergrund"
3. Hommage artystów złożony kultowemu relikowi przeszłości – kasetce stilonowskiej / Tribute paid by artists to a cult of the past – the stilon cassette / Hommage der Künstler an das kultige Relikt der Vergangenheit – die Kassette von Stilon
4. Mural Babci Nonci – polskiej Romki, która podczas II wojny światowej uratowała około 50 romskich i żydowskich dzieci / Polish Romany Babcia [Grandma] Noncia's Mural. During World War II, she saved about 50 Roma and Jewish children / Die Wandmalerei von Oma Noncia – polnische Roma, die während des zweiten Weltkrieges circa 50 zigeuner und jüdischen Kinder gerettet hat



4



1

Nosorożec – unikalne znalezisko na gorzowskiej ziemi

Stephanorhinus kirchbergensis – to nosorożec gorzowski, który żył około 115–125 tysięcy lat temu. Jego prawie kompletny szkielet został odnaleziony podczas budowy gorzowskiego odcinka drogi ekspresowej S3. Już wiemy, że jest to samica – Stefania, która od 2016 roku stała się nowym symbolem promocyjnym miasta, cieszącym się dużą sympatią. Historii Stefanie poświecono już trzy wydawnictwa: pierwsze w postaci książeczki z zadaniami dla najmłodszych, drugie i trzecie – ekologiczne o czystym Gorzowie i wolnym od zanieczyszczeń powietrzu.



2

Rhino – a unique find on Gorzów land

Stephanorhinus kirchbergensis – is a Gorzów rhinoceros that lived about 115–125 thousand years ago. Its almost complete skeleton was found during the construction of the Gorzów section of the S3 express road. We already know that it was a female – Stefania, who since 2016 has become a new promotional symbol of the city, enjoying great sympathy. Stefania's history has already been used in three publications: the first in a form of a booklet with tasks for the youngest, the second and third – ecological ones about clean Gorzów and air free from pollution.

Das Nashorn – eine einmalige Entscheidung der Region Gorzów

Stephanorhinus kirchbergensis – Das Nashorn aus Gorzów, das vor ca. 115–125 Tausend Jahren gelebt hat. Ein fast vollständiges Skelett wurde beim Bau der regionalen Abschnitt der Schnellstrasse S3 gefunden. Wir wissen bereits, dass es eine Kuh war – Stefania, die im Jahre 2016 zum Promotions-Wahrzeichen der Stadt gekürt wurde, und die sehr populär ist. Der Geschichte von Stefania wurden bereits drei Veröffentlichungen gewidmet: Ein Buch mit Übungen für die Kleinsten, ein Ökologiebuch über die saubere Stadt Gorzów und über verschmutzungsfreie Luft.

1. Mural nosorożca *Stephanorhinus kirchbergensis*, którego prawie kompletny szkielet znaleziono podczas budowy gorzowskiego odcinka drogi ekspresowej S3 / Rhinoceros *Stephanorhinus kirchbergensis* mural. This animal's almost complete skeleton was found during the construction of the Gorzów part of S3 expressway / Die Wanmalerei von Nashorn, dessen fast vollständiges Skelett beim Bau eines Gorzower-Schnellstrassenabschnitts S3 gefunden wurde
2. Według naukowców, szkielet gorzowskiego nosorożca pochodzi sprzed ponad 100 tysięcy lat / According to scientists, the skeleton of Gorzów rhinoceros dates back to 100,000 years ago / Laut Wissenschaftlern stammt das Nashornsskelett aus der Zeit vor 100000 Jahren

Kultura dla każdego

Dni Gorzowa – Energia Miasta! oraz Koniec Lata Party to dwie sztandarowe imprezy plenerowe, cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców i turystów odwiedzających miasto w okresie letnim. Występy znanych gwiazd sceny muzycznej, spektakle, pokazy, turnieje i zabawy to tylko kilka z wielu atrakcji przygotowywanych specjalnie na te okazje.

Na stałe w harmonogram wydarzeń kulturalnych w mieście wpisał się także festiwal Międzynarodowe Spotkania Orkiestr Dętych „Alte Kameraden”. W czasie jego trwania Gorzów na dwa dni zamienia się w stolicę orkiestr. Jest też przyciągający rzesze mieszkańców Nocny Szlak Kulturalny – impreza zainspirowana popularną w wielu miastach „nocą muzeów”.

Jeśli jesteś fanem romskiego folkloru, musisz wiedzieć, że w Gorzowie nieprzerwanie od 1989 roku z inicjatywy Edwarda Dębickiego – kompozytora, wirtuosa akordeonu, założyciela i szefa Cygańskiego Teatru Muzycznego „Terno”, odbywają się także Międzynarodowe Spotkania Zespołów Cygańskich „Romane Dyvesa”. Warto zaznaczyć, że to najstarsza tego typu impreza na świecie, od lat z powodzeniem łącząca tradycje romskie z nowoczesnością.



Culture for everyone

The Gorzów Days – Energy of the City! and Summer End Party are two flagship outdoor events, which are very popular among residents and tourists visiting the city and make the summer period more pleasant. Concerts by famous music stars, performances, shows, tournaments and games are just a few of the many attractions prepared especially for these occasions.

The “Alte Kameraden” International Meetings of the Brass Bands festival has also permanently entered the schedule of cultural events in the city. Gorzów turns then into the capital of orchestras for two days. There is also the Night Cultural Route attracting crowds of people – an event inspired by the “museums night” popular in many cities.

If you are a fan of Romany folklore, you must know that in Gorzów continuously since 1989 on the initiative of Edward Dębicki – composer, accordion virtuoso, founder and head of the Terno Gypsy Music Theatre, there also the “Romane Dyvesa” International Meetings of Gypsy Bands take place. It is worth noting that it is the oldest event of this kind in the world, successfully combining Gypsy traditions with modernity for years.



1, 2, 4. Dni Gorzowa i Koniec Lata Party na stałe wpisali się w harmonogram letnich imprez plenerowych / The Gorzów Festival and The End of Summer Party have become permanent elements of the summer outdoor event schedule / Tage von Gorzów und Sommerende-Party fügten sich für immer in den Zeitplan der sommerlichen Veranstaltungen im Freien ein

3. Wyścigi smoczych łodzi / Dragon boat racing / Drachenbootrennen
5. Międzynarodowe Spotkania Zespołów Cygańskich „Romane Dyvesa” / International Meeting of Gypsy Bands „Romane Dyvesa” / Internationales Treffen der Zigeunerensembles „Romane Dyvesa”
6. Nocny Szlak Kulturalny / Cultural Night Trail / Nachtkulturfad
7. Organek podczas koncertu w ramach „Koniec Lata Party” / Organek at The End of Summer Party concert / Organek während des Konzerts im Rahmen der „Sommerabschlussfeier”
8. Błażej Król to jeden z najbardziej utytułowanych muzyków i tekściarzy młodego pokolenia. W kategorii muzyka popularna został laureatem Paszportów POLITYKI / Błażej Król is one of the most successful musicians and songwriters of the young generation. He became a laureate of the POLITYKA Passports award in the popular music category / Błażej Król ist einer der erfolgreichsten Musiker und Texter der jungen Generation. In der Kategorie der populären Musik wurde er als Preisträger der "Politikpaesse" ausgezeichnet



Kultur für alle

Die Tage von Gorzów – Energie der Stadt! sowie das Sommerendparty sind zwei der wichtigsten Freilichtveranstaltungen, die große Popularität bei den Einheimischen sowie Touristen der Stadt genießen, und die die Sommerzeit bereichern. Auftritte bekannter Musikstars, Aufführungen, Ausstellungen, Wettbewerbe sowie Spiele sind nur einige der Attraktionen, die ausgerechnet für diese Veranstaltungen gestaltet werden.

Der Plan der Kulturveranstaltungen der Stadt umfasst auch den festen Posten des Festivals Internationale Treffen der Blasorchester Alte Kameraden. Dabei wird Gorzów für zwei Tage zum Orchesterhauptstadt. Es gibt auch die Nacht-Kulturwanderung, die viele Einheimische genießen – diese Veranstaltung wird durch die in vielen Städten populäre Museumsnacht inspiriert.

Sind Sie Fan der Volkskunde der Roma, so müssen Sie wissen, dass in Gorzów ununterbrochen seit dem Jahre 1989 auch das internationale Treffen der Zigeunerbands Romane Dyvesa stattfindet; dies wurde durch den Komponisten, Meister des Akkordeons, Gründer und Chef des Zigeuner-Musiktheaters Terno Herrn Edward Dębicki angebahnt. Es muss betont werden, dass dies die älteste Veranstaltung dieser Art in der Welt ist – seit Jahren verbindet sie erfolgreich Zigeunertraditionen mit der Modernität.



GORZÓW

#StadJestem

Gorzów to ludzie, znani i lubiani

Od 2018 roku w Gorzowie prowadzimy kampanię wizerunkowo-tożsamościową **Gorzów #Stad Jestem**. To akcja promująca aktywność mieszkańców, korzystająca z ich potencjału w procesie promocji Gorzowa w Polsce i na świecie.

Gorzów to miasto bardzo różnorodne, z bogatą historią i niezwykłą energią swoich mieszkańców. Stanowimy wspólnotę, która czerpie z wielokulturowości przybyłych z różnych stron ludzi. To nasz ogromny zasób i przewaga.

To #Stad pochodzą znane i lubiane postaci – ambasadorowie kampanii, którzy w ramach swoich zawodowych czy też prywatnych aktywności podkreślają swój związek z miastem i chętnie opowiadają o swoich rodzinnych stronach.

W gronie ambasadorów nie mogło zabraknąć **Edwarda Dębickiego** – założyciela Cygańskiego Teatru Muzycznego „Terno”, pomysłodawcy i organizatora Międzynarodowych Spotkań Zespołów Cygańskich „Romane Dyvesa”. Najpopularniejszą dyscypliną sportową w Gorzowie jest żużel, stąd naszym ambasadorem jest wychowanek i były zawodnik, obecnie trener Klubu Sportowego Stal Gorzów – **Stanisław Chomski** oraz najlepszy obecnie zawodnik klubu, reprezentant Polski, zdobywca tytułów w Indywidualnych Mistrzostwach Świata oraz w Drużynowym Pucharze Świata – **Bartosz Zmarzlik**.

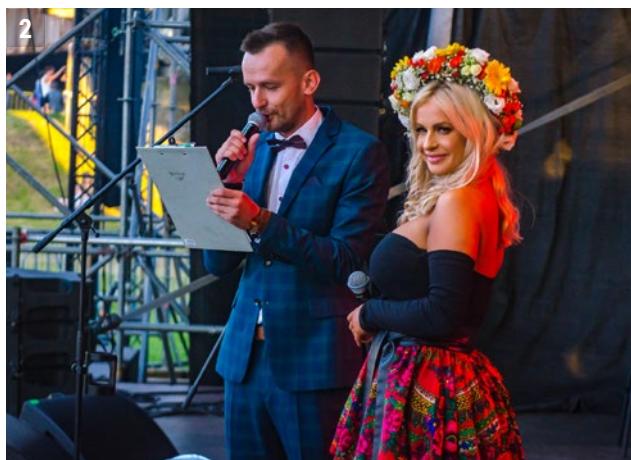
Ambasadorem jest też rodowy gorzowianin **Lech Piasecki** – kolarski mistrz świata amatorów i torowy mistrz świata zawodowców, zwycięzca Wyścigu Pokoju.

Są i inni sportowcy, m.in.: **Milena Olszewska** – mistrzyni świata i Europy w Łucznictwie, zawodniczka Gorzowskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start”, piłkarz **Dawid Kownacki**, siatkarz **Sebastian Świderski** czy waterpolista **Michał Diakonów**.

Poprzez muzykę Gorzów reprezentują m.in. **Adam Bałdych** (kompozytor, jeden z najwybitniejszych skrzypków jazzowych na świecie, zdobywca prestiżowej nagrody Echo Jazz), **Bogusław Dziekański** (twórca Małej Akademii Jazzu, miłośnik jazzu, dyrektor Jazz Klubu „Pod Filarami”) oraz piosenkarze **Dawid Kwiatkowski** (laureat Europejskiej Nagrody Muzycznej MTV dla najlepszego polskiego i europejskiego wykonawcy) i **Michał Kwiatkowski** (zwycięzca „Szansy na sukces”).

W naszym mieście wszyscy wiedzą, że do serca najlepiej trafić przez żołądek. Dlatego wśród ambasadorów mamy aż trzech kucharzy: **Dawida Szkudlarkę** (zwycięzca wielu konkursów kulinarnych, m.in. programu Top Chef), **Łukasza Konika** (autor książki kulinarnej „Gastronomia Molekularna”) oraz **Pawła Salamona** (zwycięzca Kulinarnego Pucharu Polski).

W gronie ambasadorów są również mieszkańcy, dla których Gorzów to specjalne miejsce, dające szansę na rozwój, naukę i odpoczynek. Tu chcą pracować na rzecz lokalnej społeczności i dbać o to, by miasto było jeszcze lepszym miejscem do życia.



1. Edward i Manuel Dębiccy – organizatorzy „Romane Dyvesa” / Edward and Manuel Dębicki – organizers of International Meeting of Gypsy Bands “Romane Dyvesa” / Edward und Manuel Dębicki – Veranstalter von “Romane Dyvesa”
2. Paula Tumala – fotomodelka, na scenie podczas Dni Gorzowa / Photomodel Paula Tumala on stage during The Gorzów Festival / Paula Tumala – Fotomodell auf der Bühne während der Gorzowertagen
3. Maria Szupiluk – kierownik artystyczna zespołu Mali Gorzowiacy oraz Cezary Żołyński – aktor Teatru im. J. Osterwy / Maria Szupiluk – artistic director of “Mali Gorzowiacy” folk group and Cezary Żołyński – actor of the Juliusz Osterwa Theatre / Maria Szupiluk – Künstlerische Leiterin der Tanzgruppe “Mali Gorzowiacy” und Cezary Żołyński – Schauspieler des Juliusz Osterwa Theaters
4. Legenda gorzowskiej siatkówki – Sebastian Świderski / Sebastian Świderski – Gorzów volleyball legend / Legende von Gorzów Volleyball – Sebastian Świderski

5



6



Gorzów means people – known and liked

We have been running an image and identity campaign since 2018: **Gorzów #StądJestem** (Gorzów #IAmFromHere). It is an action promoting the activity of residents, using their potential in the process of promoting Gorzów in Poland and worldwide.

Gorzów is a very diverse city, with rich history and extraordinary energy of its inhabitants. We are a community that draws on the multiculturalism of people who came from various parts of the world. This is our huge resource and advantage.

This is where the well-known and liked characters come from – campaign ambassadors who, as part of their professional or private activities, emphasize their relationship with the city and eagerly talk about their hometown.

The group of ambassadors could not miss **Edward Dębicki** – the founder of the "Terno" Gypsy Music Theatre, the originator and organizer of the "Romane Dyvesa" International Meetings of Gypsy Bands.

Speedway is the most popular sport discipline in Gorzów, hence our ambassador is a homegrown and former rider, currently coach of the Gorzów Stal Sports Club, **Stanisław Chomski**, and currently the best rider of the club, Polish representative, winner of titles in Individual World Championships and in the Team World Cup, **Bartosz Zmarzlik**.

Lech Piasecki, native of Gorzów, amateur cycling world champion and professional cycling track world champion, winner of the Peace Race, is also an ambassador.

There are other athletes, among others: **Milena Olszeńska** – world and European champion in archery, player of the "Start" Gorzowski Association of Disabled Sports, football player **Dawid Kownacki**, volleyball player **Sebastian Świderek** and water polo player **Michał Diakonów**.

Through the music Gorzów is represented, among others, by **Adam Bałdych** (composer, one of the greatest jazz violinists in the world, winner of the prestigious Echo Jazz award), **Bogusław Dziekański** (creator of the Small Jazz Academy, jazz lover, director of the "Pod Filarami" Jazz Club) and singers **Dawid Kwiatkowski** (winner of the European MTV Music Award for the best Polish and European artist) and **Michał Kwiatkowski** (winner of "Chance for success").

In our city they know well that the best way to reach the heart is through the stomach. That is why we have three chefs among our ambassadors: **Dawid Szkudlarek** (winner of many culinary competitions, including the Top Chef program), **Łukasz Konik** (author of a culinary book "Molecular Gastronomy") and **Paweł Salamon** (winner of the Polish Culinary Cup).

Among the ambassadors are also the inhabitants for whom Gorzów is a special place, giving a chance for development, learning and rest. Here they want to work for the benefit of the local community and ensure that the city is an even better place to live.

5. Lokalni kucharze: Dawid Szkudlarek, Paweł Salamon i Krzysztof Marciniak podczas przygotowywania przetworów z Renety Landsberskiej / Local chefs: Dawid Szkudlarek, Paweł Salamon i Krzysztof Marciniak at the time of preparing preserves of Reneta Landsberska [Landsberg Russet – apple type] / Dawid Szkudlarek, Paweł Salamon i Krzysztof Marciniak – Lokale Köche bei der Zubereitung der Produkten von Landsberger Renette

6. Małgorzata Kocik – aktorka / Małgorzata Kocik – an actress / Małgorzata Kocik – die Schauspielerin

7. Michał i Dawid Kwiatkowscy – bracia podczas wspólnego koncertu / Michał and Dawid Kwiatkowski – musician brothers at the time of common show / Michał und Dawid Kwiatkowscy – Brüder Musiker während des Konzerts zusammen

7





8



9

Gorzów, das sind bekannte und geliebte Menschen

Seit dem Jahre 2018 wird in Gorzów die Image- und Identitätskampagne **Gorzów #StadJestem** (Gorzów, ich komme aus hier) geführt. Dadurch wird die Aktivität der Einheimischen gefördert, die ihr Potenzial in dem Prozess der Werbung für Gorzów in Polen und in der Welt benutzt.

Gorzów ist eine sehr diverse Stadt, mit einer reichen Geschichte und einmaliger Energie ihrer Einwohner. Wir bilden eine Gemeinsamkeit, die sich aus dem Multikulturalismus der von diversen Richtungen aus gekommenen Menschen ernährt. Dies ist unsere Ressource – und unser Vorteil.

Von hier stammen bekannte und geliebte Persönlichkeiten – Botschafter der Kampagne, die im Rahmen ihrer professionellen oder privaten Aktivität ihre Bindung zur Stadt unterstreichen, und gerne über ihre Heimatregion erzählen.

Unter den Botschaftern konnte **Edward Dębicki** nicht fehlen – er ist Gründer des Zigeuner-Musiktheaters *Terno*, Ideengeber und Veranstalter des internationalen Treffens der Zigeunerbands *Romane Dyvesa*.

Die populärste Sportart in Gorzów ist das Speedwayrennen, von da her ist unser Botschafter der in Gorzów trainierte, ehemalige Vertreter und laufend Trainer des Sportklubs Stal Gorzów Herr **Stanisław Chomski**, sowie der laufend beste Spieler des Klubs, ein Vertreter Polens, Gewinner von Auszeichnungen in der individuellen Weltmeisterschaft sowie in der Team-Weltcup, **Bartosz Zmarzlik**.

Der Botschafter ist auch der in Gorzów geborene **Lech Piasecki** – Weltmeister im Amateurradfahren sowie Radfahrbahnweltmeister der Profis, Gewinner der Internationalen Friedensfahrt.

Es gibt auch andere Sportler, darunter **Milena Olszewska** – Welt- und Europameisterin im Bogenschießen, Vertreterin des Behinderten-sportvereins in Gorzów „Start“, der Fussballspieler **Dawid Kownacki**, der Volleyballspieler Sebastian Świderski sowie der Wasserpolospiele **Michał Diakonów**.

Im Bereich der Musik wird Gorzów durch folgende Persönlichkeiten vertreten: u. a. **Adam Bałdych** (Komponist, einer der hervorragendsten Jazz-Violinspieler der Welt, Gewinner des Echo-Jazz-Preises), **Bogusław Dziekański** (Gründer der Kleinen Jazzakademie, Jazzliebhaber, Leiter des Jazzklubs *Pod Filarami*), sowie Sänger **Dawid Kwiatkowski** (Gewinner des Europäischen MTV-Preises für den besten Polnischen und Europäischen Künstler) sowie Michał Kwiatkowski (Gewinner der Sendung *Szansa na Sukces*).

In unserer Stadt weiß man gut, dass man das Herz am besten durch den Magen erreicht. Von da her befinden sich unter den Botschaftern drei Köche; **Dawid Szkularek** (Gewinner vieler Kochwettbewerbe, u. a. von Top Chef), **Łukasz Konik** (Autor des Kochbuchs *Molekularne Gastro-nomie*) sowie **Paweł Salamon** (Gewinner des Kochcups von Polen).

Unter den Botschaftern finden sich auch Einheimische, für welche Gorzów ein besonderer Ort ist, der Chance auf Entwicklung, Lernen und Entspannung gibt. Hier wollen sie für die lokale Gesellschaft arbeiten und sich darum kümmern, damit die Stadt ein noch besserer Lebensplatz wird.

8. Bogusław Dziekański – szef kultowego Jazz Clubu „Pod Filarami“ / Bogusław Dziekański – „Under the Pillars“ Jazz Club manager / Bogusław Dziekański – Leiter des legendären Jazzclubs „Unter den Säulen“
9. Adam Bałdych – mistrz skrzypiec, kompozytor / Adam Bałdych – violin master, composer / Adam Bałdych – Geigenmeister, Komponist
10. Prezenter znany z radia i telewizji – Krzysztof „Jankes“ Jankowski oraz mistrz świata w speedwayu – Bartosz Zmarzlik / Popular TV and radio show presenter – Krzysztof „Jankes“ Jankowski together with World Speedway Champion – Bartosz Zmarzlik / Moderator aus Radio und Fernsehen bekannt – Krzysztof „Jankes“ Jankowski und Speedway – Weltmeister – Bartosz Zmarzlik



10

GORZÓW

#StądJestem

Koncepcja i opracowanie / Concept and edition / Konzept und Entwicklung

Wydział Promocji i Informacji / Department of Promotion and Information / Abteilung für Werbung und Information

Fotografie / Photos / Fotos:

Daniel Adamski, Kamil Bednarz,
Tomek Chwalisz, Łukasz Kulczyński, Marta Liberkowska,
Bartłomiej Nowosielski, Jan Wojtanowski

Wydawca / Publisher / Verleger:

Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego
ul. Władysława Sikorskiego 3–4
66-400 Gorzów Wielkopolski
✉ tel. +48 95 735 55 00
✉ e-mail: kancelaria@um.gorzow.pl





Nabrałeś apetytu na więcej?

Zapraszamy na stronę www.gorzow.pl
oraz profile miasta na portalach społecznościowych

Do you have an appetite for more?

Please visit www.gorzow.pl
and city profiles on social networks.

Lust auf mehr?

Wir laden Sie herzlich auf www.gorzow.pl
sowie auf die Stadtprofile in den Sozialmedien ein!

